کلام نور

بزرگترین نادانی ها برای بشر عدم شناخت خود است

امام علی(ع)

اخبار

آمریکا هنوز سیلی نهایی را از ایران نخورده است

فرمانده کل سپاه پاسداران گفت: آمریکایی‌ها اگرچه حاج قاسم را شهید کردند اما سیلی نخست را خوردند و سیلی دوم نیز که چیزی جز خروج تدریجی آنها از منطقه نیست دریافت می‌کنند، ولی سیلی نهایی هنوز مانده است.

به گزارش زمان به نقل ازتسنیم، سردار سرلشکر پاسدار حسین سلامی در یادواره شهدای شهرستان گلپایگان و ۲۸ شهید روستای واشنان، با بیان اینکه آمریکایی‌ها اگرچه حاج قاسم را شهید کردند اما سیلی نخست را خوردند و سیلی دوم نیز که چیزی جز خروج تدریجی آنها از منطقه نیست، دریافت می‌کنند، اما سیلی نهایی هنوز مانده است، افزود: امروز اروپا با چالش های گوناگونی مواجه است. وی با اشاره به اقتدار نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران خاطرنشان کرد: کسی نمی‌تواند مانع تجارت دریایی ما شود و اگر چنین اتفاقی رخ دهد بقه آنها را در هر کجای جهان خواهیم گرفت. امروز امت ما بر خلاف گذشته به پیش حرکت می‌کند در حالی که دشمنان قصد داشتند ما را در تنگنا قرار داده تا تسلیم شویم اما اینگونه نشد و ما مسیر پیشرفت را طی کرده و می‌کنیم. سردار سلامی با بیان اینکه کاری که ممارزان و رزمنده‌های ما کردند به دشمن نشان داد که باید دست از سر ایران بردارند، عقب نشسته و در اندیشه ایجاد مشکل برای کشورمان نباشند، گفت: چنان که در جنگ با عراق فقط با این کشور روبرو نبودیم بلکه کشورهای متعدد با بسیج آخرین تجهیزات و امکانات خود در مقابل ملت ما ایستادند تا نگذارند نظام ولایی در ایران اسلامی شکل گیرد.

انتقاد ایران به بیانیه افغانستان درباره حقابه هیرمند

بیانیه افغانستان در خصوص اظهارات رئیس جمهور ایران درباره حقابه ایران از هیرمند با واکنش انتقادی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران روبرو شد.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا، در این بیانیه آمده است: » شاهد صدور بیانیه ای از سوی هیات حاکمه افغانستان بودیم. اعلامیه مورخ ۲۸ اردیبهشت۱۴۰۲ طرف افغانستانی درباره حقابه هیرمند حاوی مطالب متناقض و نادرست بوده و وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران آن را قویا رد می کند. معاهده بین ایران و افغانستان راجع به آب رود هیرمند مورخ ۳۲ اسفند۱۳۵۱ بطور صریح و بدون هیچ ابهامی، حقابه طرف ایرانی از رودخانه هیرمند را تعیین کرده است. این حقابه، حقی قانونی، عینی و معین است و افغانستان متعهد است حقابه مزبور را تامین نماید و بر اساس ماده ۵ معاهده اقدامی نکند که ایران از حقابه خود بعضا یا کلا محروم شود. حاکمان افغانستان در یکسال و نیم گذشته، اگرچه بارها بر پایبندی به تعهدات خود طبق معاهده تاکید کرده اند، اما در عمل، تعهدات ناشی از معاهده را اجرا نکرده و در راهسازی و تامین حقابه ایران، همکاری لازم را به عمل نیاورده و حقابه قانونی ایران را تحویل نداده اند. اظهارات متعدد برای عدم تحویل حقابه قانونی جمهوری اسلامی ایران از جمله طرح موضوع خشکسالی و کم شدن آب در هیرمند، مستلزم بررسی های کارشناسی، وفق مفاد معاهده بوده و تاکنون توسط کارشناسان جمهوری اسلامی ایران راستی آزمایی نشده است. لذا اتخاذ چنین مواضعی، غیرحقوقی و غیرقابل قبول است تا زمانی که به کارشناسان جمهوری اسلامی ایران اجازه داده نشود که طبق معاهده هیرمند بخصوص ماده ۵ پروتکل شماره یک آن معاهده، از مسیر و بالادست هیرمند بازدید کنند، هرگونه اظهار نظر در خصوص کاهش آب هیرمند پذیرفته نیست.جمهوری اسلامی ایران همواره بر همکاریهای فنی و مطالعاتی از طریق کمیسارآب دو طرف تاکید نموده و خواستار بررسی دقیق وضعیت آب هیرمند و تامین حقابه طرف ایرانی وفق معاهده بوده است.تداوم آبگیری بند انحرافی کمالخان و انحراف مسیر طبیعی رودخانه هیرمند و بر هم زدن شرایط رودخانه و همچنین عدم همکاری مقامات افغانستان در تعیین محل های تحویل حقابه و نصب سامانه های فنی مربوط به سنجش میزان آب، نقض صریح مواد ۳، ۵ و ۶ معاهده هیرمند بوده و نمی توان با صدور بیانیه های سیاسی، توجیهی برای آن یافت.جمهوری اسلامی ایران با حسن نیت و در پرتو اصل حسن همجواری در طول یکسال و نیم گذشته درباره موضوعات مختلف در روابط بین دو کشور ازجمله درباره اجرای معاهده هیرمند و تامین حقابه با مقامات افغانستان مذاکره و گفتگو کرده است. مذاکرات و گفتگوها تاکنون در فضای دوستانه و با پایبندی به اصل حسن همجواری مطرح و پیگیری و تلاش شده تا همه موضوعات از جمله مساله حقابه بر مبنای شرایط و منافع طرفین حل و فصل گردد.وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران تاکید می نماید که اظهارات و مواضع مقامات جمهوری اسلامی ایران درباره حقابه هیرمند، کاملا قانونی و بر مبنای معاهده هیرمند و شرایط حاکم بر رودخانه و مبتنی بر اظهارنظرهای کارشناسی و فنی مطرح شده و همواره معطوف به احترام به اصل حسن همجواری و رعایت حقوق همسایگی بوده است. عدم اجرای معاهده و عدم تامین حقابه هیرمند از سوی افغانستان و صدور بیانیه های سیاسی بدون اقدام عملی، به هیچ وجه قابل قبول نیست و جمهوری اسلامی ایران حقوق خود را برای اتخاذ تدابیر لازم محفوظ دانسته و بر مسئولیت کامل افغانستان در این خصوص تاکید دارد.»

مخبر: باید درعمل موانع پیش روی بخش خصوصی برداشته شود

نیل به اهداف اقتصادی تنها با سخن امکان‌پذیر نیست

بیست و هفتمین نمایشگاه بین‌المللی نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی ایران با شرکت بیش از یک هزار و ۵۰۰ شرکت داخلی و خارجی روزچهارشنبه با حضور معاون اول رئیس جمهور آغاز به کار کرد.

به گزارش زمان به نقل از پایگاه اطلاع‌رسانی معاون اول رئیس جمهور، دکتر مخبر در ابتدای سخنان خود با اشاره به نامگذاری سال جاری با عنوان «رشد تولید و مهار تورم» از سوی مقام معظم رهبری اظهار کرد: نامگذاری سال جاری فرصتی بسیار مهم و اساسی برای صنعت نفت و گاز است تا رشد تولید و مهار تورم در سال ۱۴۰۲ سامان یابد. وی با بیان اینکه راهبرد رشد تولید و مهار تورم، از طریق مردمی کردن اقتصاد و فعال کردن بخش خصوصی مورد نظر است، ادامه داد: ایران از ظرفیت‌های بسیار بزرگی در بخش‌های نفت، معدن، اقتصاد دریا، اقتصاد دیجیتال و... برخوردار است که باید از فرصت خوب تدوین برنامه هفتم برای شکوفا کردن این ظرفیت‌ها با مشارکت مردم و بخش خصوصی به خوبی استفاده کرد. دکتر مخبر تأکید کرد: نامگذاری شعار امسال علاوه بر طرح شعار کیفی و توصیفی یک شعار اقتصادی کمی است که باید در اسفند ۱۴۰۲ دستاوردهای دولت در مقایسه با زمان مشابه سال گذشته بررسی شده و به اهداف مورد نظر برسیم. وی ادامه داد: برای رسیدن به این نقطه باید همه ظرفیت‌های کشور به کار گرفته شود و بخش خصوصی با تمام توان به میدان آید و دولت نیز بسترهای لازم را ایجاد کند تا رشد ۸ درصدی و اهداف تولیدی دولت به نقطه مورد نظر برسد. وی با تأکید بر اینکه نیل به اهداف اقتصادی کشور تنها با سخن امکان‌پذیر نیست و باید در عمل مشکلات و موانع بخش خصوصی برداشته شود تصریح کرد: تا کنون ساختار بخش های اقتصادی دولت به گونه ای بوده که جدا شدن از امکانات و ظرفیت‌های بزرگ کشور سخت بوده و در حوزه‌هایی نیز مقاومت‌هایی صورت می‌گیرد اما در دولت سیزدهم این اراده وجود دارد تا امکانات و ظرفیت‌های کشور در اختیار بخش خصوصی قرار گیرد. وی همچنین اهمیت فعال شدن دانشگاه‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان را برای بهره‌گیری از ظرفیت‌های کشور خاطرنشان ساخت و افزود: علم و فناوری روز دنیا در دانشگاه‌ها و نخبگان علمی کشور وجود دارد که در حوزه‌هایی فعال شده اما در حوزه‌هایی کشور دچار نیازهای اساسی است که در همین زمینه وضعیت بهره‌وری در پایین ترین وضع ممکن قرار دارد. وی اظهار کرد: دانش، تکنولوژی و تجهیزات از لازمه‌های اساسی رشد بهره‌وری است که این مهم تنها با بکارگیری ظرفیت دانشگاهی و جوانان تحصیل کرده ممکن می‌شود و باید همکاری بخش خصوصی و دانشگاهیان در خدمت تحقق راهبرد شعار سال و رسیدن به نقطه مطلوب بهره‌وری قرار گیرد. معاون اول رئیس جمهور تأکید کرد: رهبر معظم انقلاب همواره در بهره‌گیری از ظرفیت‌های شرکت‌های دانش‌بنیان تأکید داشته‌اند و این در حالی است که علت اصلی رشد شرکت‌های دانش بنیان سرمایه انسانی است و ایران از قوی‌ترین، مصمم ترین و باهوشترین ظرفیت‌های نیروی انسانی در جهان برخوردار است اما حداقل استفاده از چنین ظرفیتی صورت پذیرفته و تا کنون با ایجاد موانع، عدم اعتماد در ریسک پذیری و مشکلات بسیاری مواجه بوده‌اند که خوشبختانه در دولت سیزدهم برنامه ریزی مناسب برای ورود دانشگاه‌ها و شرکت های دانش بنیان در حوزه تجاری‌سازی و اقتصادی‌کردن دستاوردهای آنان انجام شده است. دکتر مخبر خاطرنشان کرد: تحقق راهبرد سال جاری با تصمیم و عزم جدی بخش خصوصی انجام می شود و انتظار می رود نجات اقتصادی کشور توسط دولت و بخش خصوصی محقق شود. معاون اول رئیس‌جمهور، رشد اقتصادی کشور را در گرو فعال شدن بخش خصوصی و مشارکت شرکت‌های خارجی در حوزه نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی دانست و تأکید کرد: برگزاری چنین نمایشگاه‌هایی می‌تواند به آشنایی و همکاری شرکت‌های داخلی و خارجی در حوزه انرژی منجر شود تا با یک برنامه ریزی مشترک حرکت های جدید و همکاری‌های نوینی در این حوزه شکل گیرد. وی تصریح کرد: در وزارت نفت دولت سیزدهم ۱۶۰ میلیارد دلار پروژه از طرح‌های بالادستی، پایین دستی و زنجیره ارزش در حوزه انرژی با برنامه جامع تجاری مشخص شده که بخشی از آن آغاز شده اما بخش بزرگی از این طرح‌ها فرصتی مناسب برای همکاری شرکت‌های داخلی و خارجی ایجاد می‌کند. دکتر مخبر تأکید کرد: دولت سیزدهم کاملا آمادگی دارد با محوریت بخش خصوصی، تامین مالی و مشارکت شرکت‌های خارجی در پروژه‌های حوزه انرژی را به سرانجام برساند.

رئیس قوه قضاییه عنوان کرد:

راهبرد دشمن ایجاد اختلاف میان مسئولان است

رئیس قوه قضاییه گفت: دشمنان برای پیشبرد توطئه‌ها و نقشه‌های خود روش‌های مختلفی را به کار می‌بندند؛ در برخی موارد، راهبرد دشمن ایجاد اختلاف میان مردم و دوقطبی‌سازی و چندقطبی‌سازی در جامعه پیرامون یک سوژه است؛ در برخی موارد، راهبرد دشمن ایجاد اختلاف میان مسئولان است در مواردی نیز راهبرد دشمن متمرکز بر ایجاد اختلاف میان مسئولان و مردم است.

به گزارش زمان به نقل از مرکز رسانه قوه قضاییه، حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی اژه‌ای، طی سخنانی در بیست‌وسومین همایش دادستان‌های عمومی و انقلاب، نظامی و ویژه روحانیت سراسر کشور در مشهد مقدس، با بیان اینکه دادستان‌ها در صف مقدم رسیدگی به مسائل کیفری هستند، اظهار کرد: ما در جایگاهی حقوقی قرار داریم که می‌توانیم از طریق این جایگاه به نحو احسن به مردم، نظام و کشور خدمت کنیم و در مسیر آرمان‌های والای انقلاب اسلامی و ستاندن حق مظلوم از ظالم، گام برداریم. رئیس دستگاه قضا در ادامه با تبیین و تشریح مسئولیت‌های ذاتی و قانونی قوه قضاییه و دادستان‌ها، تصریح کرد: ما باید بررسی کنیم که آیا در اموری نظیر ایجاد امنیت اعم از روانی و فیزیکی، دفع شر و اشرار، استیفای حق، راست کردن کجی‌ها، جلوگیری از ایجاد کجی‌ها و ... نقش‌آفرینی اثرگذار داشته‌ایم یا خیر؟ اگر پاسخ منفی است باید ببینیم ضعف‌ها و نواقص کجاست و مجداند در جهت رفع آن‌ها اقدام کنیم. رئیس قوه قضاییه در ادامه با اشاره به جنگ ترکیبی و همه‌جانبه تحمیل شده از ناحیه دشمنان، بیان داشت: هدف اصلی دشمنان مقابله با نظام اسلامی و ولایی ما است. رئیس عدلیه در ادامه با اشاره به ضرورت مراقبت کامل از نفوذ شیطان و شیطان‌صفتان گفت: گاهی یک فرد گمراه و اهل ضلالت، خود را در صف افراد مؤمن قرار می‌دهد؛ در این قبیل موارد باید نهایت هوشیاری و تدبیر را به خرج دهیم. رئیس قوه قضاییه با اشاره به هدف دشمن برای تحت فشار قرار دادن و ضربه زدن به اقتصاد کشور و معیشت مردم گفت: دشمنان برای پیشبرد توطئه‌ها و نقشه‌های خود روش‌های مختلفی را به کار می‌بندند؛ در برخی موارد، راهبرد دشمن ایجاد اختلاف میان مردم و دوقطبی‌سازی و چندقطبی‌سازی در جامعه پیرامون یک سوژه است؛ در برخی موارد، راهبرد دشمن ایجاد اختلاف میان مسئولان است؛ در مواردی نیز راهبرد دشمن متمرکز بر ایجاد اختلاف میان مسئولان و مردم است؛ حال سوال اساسی آن است که باید در مقابله با این راهبردهای دشمن، چه تمهیدات و تدابیری را اتخاذ کرد؟ اژه ای ادامه داد: ما باید در وهله اول، به بیانات امام و مقتدای خود توجه کرده و شرایط کشور را درک کنیم و بدانیم که مسئله اصلی و اولویت‌دار کشور، مسئله اقتصادی است؛ چنانچه مشکلات اقتصادی مرتفع نشود به تبع آن، مسائل و مشکلات فرهنگی و اجتماعی و امنیتی ایجاد می‌گردد و به دنبال این امر، بر حجم پرونده‌های قضایی نیز افزوده می‌شود. رئیس دستگاه قضا با اشاره به سازوکارهایی که برای غلبه بر مسائل و مشکلات اقتصادی ایجاد شده، مشخصاً به تشکیل شورای‌عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا اشاره کرد و گفت: متأسفانه شورای مزبور با توجه به اختیارات و ظرفیت‌هایی که داشت، نتوانست به نحو مطلوبی عمل کند؛ لذا باید نواقص و کاستی‌های موجود در امر تجمیع قوا و هماهنگی‌ها، برای غلبه بر مسائل و مشکلات اقتصادی مرتفع گردد. محسنی اژه‌ای بیان داشت: همه مسئولان و دستگاه‌های ذی‌ربط کشور، در امر غلبه بر مسائل و مشکلات اقتصادی باید با تمام قوا ورود داشته باشند؛ ما نیز در قوه قضاییه ضروری است که بدانیم چه کارهایی را در رابطه با موضوع فوق‌الذکر باید انجام دهیم و از چه کارهایی باید اجتناب کنیم؛ باید همواره این سوال را از خود مطرح کنیم آیا امکان آن وجود ندارد که دشمن در بین خود ما اختلاف بیفکند؟ رئیس عدلیه گفت: دشمن با تمام توان مشغول دروغ‌پراکنی و سیاه‌نمایی و تحریف است؛ حال در این وضعیت وظیفه و مسئولیت ما چیست؟ رئیس قوه قضاییه اظهار داشت: در مورد قوه قضاییه نقد، اعتراض یا هجمه می شود، اعتراض و انتقاد گاهی در قالب نقد بر ضعفی است؛ ما بارها اعلام کرده‌ایم که از نقد سازنده و خیرخواهانه استقبال کرده و درصدد رفع ضعف‌ها و کاستی‌های خود برمی‌آییم؛ اما گاهی هم هجمه‌هایی که در قالب نقد علیه قوه قضاییه مطرح می‌شود با واقعیت همخوانی ندارند و تحریف و تخریب محسوب می‌شوند.

محسنی اژه‌ای ادامه داد: در مواردی، ضعف‌ها و مشکلات در دستگاه قضایی ناشی از اشکالات موجود در یک ساختار یا تشکیلات است؛ تجربه نشان داده است که برای رفع این قبیل مشکلات باید به جای ایجاد ساختارها و تشکیلات موازی، به تقویت آن ساختار و تشکیلات دارای اشکال و ضعف بپردازیم و با هم‌افزایی و کمک یکدیگر در دستگاه قضایی، بدون آنکه ذره‌ای در فکر تضعیف یکدیگر باشیم به برطرف کردن نقاط ضعف مبادرت ورزیم.

دختران در ایران از جایگاه بی‌نظیری برخوردارند

خطیب موقت نماز جمعه تهران با اشاره به فرا رسیدن روز میلاد حضرت معصومه (س) و نامگذاری آن به عنوان روز دختر، گفت: دختران در نظام جمهوری اسلامی ایران از جایگاهی برخوردارند که در هیچ جای دنیا از این جایگاه برخوردار نیستند.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا، حجت‌الاسلام والمسلمین سید کاظم صدیقی در خطبه نماز جمعه تهران با بیان اینکه بدون صبر، مقاومت و پافشاری هیچ شخص و ملتی به جایگاه و قله نرسیده است، اضافه کرد: ما هرچه به قله نزدیک‌تر می‌شویم، فشارها نیز افزایش پیدا می‌کند. وی گفت: شما مردم در طول این ۴۳ سال با تمام توطئه‌ها، سختی‌ها، فشارها و نفوذی‌ها مقابله کردید و ایستادید؛ چرا که هدف دارید و هدف اول شما اجرای دستور خداست، چرا که ما همه خود را بنده خدا می‌دانیم. خطیب موقت نماز جمعه تهران با بیان این‌که دشمنان تلاش کردند که به خاطر این سختی‌ها و فشارها مردم ایران را ناامید کنند، اظهار کرد: ولی شما همیشه امیدتان به خدا بوده و با امید در صحن ایستاده‌اید صدیقی همچنین با بیان اینکه تقوا زمینه رشد انسان‌هاست، در بخش دیگری از صحبت‌های خود گفت: در آستانه فرارسیدن دهه کرامت و میلاد حضرت معصومه (س) هستیم، ایشان یک الگو برای همه انسان‌ها محسوب می‌شود. وی با بیان این‌که زیربنای شخصیت عرفانی، علمی، فقاهتی و اجتماعی رهبر معظم انقلاب اسلامی در دامن کریمه اهل بیت (ع) حضرت فاطمه معصومه (س) شکل گرفت تصریح کرد: ایشان با بدرقه حضرت فاطمه معصومه (س) در پناه حضرت امام رضا (ع) قرار گرفتند و اکنون ایشان با توجه به جایگاه و مرتبه‌شان با ظلمات و تاریکی‌ها مقابله می‌کنند. خطیب موقت نماز جمعه تهران با اشاره به نام‌گذاری روز میلاد حضرت معصومه (س) به عنوان روز دختر، اظهار کرد: این بیانگر اهمیتی است که نظام جمهوری اسلامی ایران برای دختران قائل است و توجه به آنها را در دستور کار قرار داده است. این دختران مادران آینده هستند و قرار است آنها قهرمان‌پرور، شهیدپرور و نخبه‌پرور باشند. صدیقی با بیان اینکه دختران در نظام جمهوری اسلامی ایران از جایگاهی برخوردارند که در هیچ جای دنیا از این جایگاه برخوردار نیستند، گفت: جمهوری اسلامی ایران نقطه عطفی برای توجه به ظرفیت‌های بانوان و دختران کشور بوده است. ما اکنون شاهد حضور بانوان در حوزه‌های علمیه و پرورش صدها مجتهد، فقیه و نویسنده در این مراکز هستیم. در حوزه دانشگاهی و علمی و ورزشی نیز زنان ما رشد قابل توجهی داشتند. با حفظ حجاب اسلامی در میادین مختلف ورزشی حضور پیدا کرده و کسب مدال کرده‌اند، بدون اینکه کوچکترین خدشه‌ای به حجاب آنها وارد شود. خطیب موقت نماز جمعه تهران در بخش دیگری از صحبت‌های خود با اشاره به دیدار اخیر دست‌اندرکاران حج با مقام معظم رهبری و قرائت بخشی از صحبت‌های ایشان در این دیدار تصریح کرد: موضوع حج از مهم‌ترین موضوعات در اسلام است و حجاج ایرانی به نمایندگی از ملت ایران در مراسم حج شرکت می‌کنند. وی در بخش دیگری از صحبت‌های خود به تحولات روزهای اخیر در اراضی اشغالی نیز اشاره کرد و گفت: نخست وزیر بی‌عقل، خشن، درنده رژیم صهیونیستی (نتانیاهو) برای عبور از بحران‌های داخلی و مشکلات سیاسی و اقتصادی اراضی اشغالی که به واسطه این مشکلات در حال فروپاشی است اقدام به حمله به غزه کرد و با وحشی‌گری تمام تعدادی از جوانان فلسطینی و رهبران مقاومت جهاد اسلامی را به شهادت رساند. او تصور می‌کرد که با این حرکت دددمنشانه می‌تواند برای خود آبرویی کسب کند، ولی جهاد اسلامی به مصاف این رژیم رفت و این رژیم در وضعیتی قرار گرفت که تمام امور در جنوب منطقه اشغالی فلج شده بود و رژیم صهیونیستی مجبور به انجام آتش بس شد و با پیروزی جهاد اسلامی آتش بس را پذیرفت.

سرمقاله

آشتی ایران و مصر؛ حرکتی با چندین هدف

محمد مهدی مظاهری

به نظر می رسد هر چند سطح اختلافات موجود بین ایران و مصر در مقطع کنونی تفاوت چندانی نکرده، اما تغییر جو دیپلماتیک حاکم بر منطقه پس از بهبود روابط ایران و عربستان و مهیا شدن شرایط برای شکل گیری فضای همکاری و نوعی نظم امنیتی جدید، دولت مصر را ترغیب کرده که از رقبای منطقه ای خود عقب نماند و بکوشد در تحولات منطقه ای جدید، سهمی درخور داشته باشد. بعد از اینکه آشتی دیپلماتیک ایران و عربستان، موجی از تحولات مثبت در منطقه ایجاد و سایر کشورهای حوزه خلیج فارس را نیز به از سر گیری یا تقویت روابط با جمهوری اسلامی ایران تشویق نمود، حال خبرها حاکی از آن است که مصر نیز با میانجی‌گری عراق به دنبال بهبود و از سر گیری مناسبات دیپلماتیک با کشورمان است. بر این اساس، دو کشور که روابطشان از زمان پیروزی انقلاب اسلامی قطع شده، ممکن است بتوانند با وساطت بغداد بار دیگر به سمت همکاری با یکدیگر گام بردارند. اما ایران و منطقه غرب آسیا و خلیج فارس از چه جهاتی برای مصر اهمیت دارد و چرا این کشور شمال آفریقا، به فاصله اندکی از بهبود روابط ایران و عربستان، برای بهبود روابط با ایران ابراز تمایل کرده است؟ به نظر دلایل مختلفی در تغییر رویکرد مصر نقش داشته اند، که در اینجا به برخی از آنها اشاره می شود: **متغیرهای اقتصادی:** مصر کشوری با بیش از ۱۰۴ میلیون نفر جمعیت است که بخشهای صنعت و کشاورزی آن از مشکل توسعه نیافتگی رنج می برد و بخش اعظم درآمدهای ارزی آن از محل بخش خدمات و گردشگری به دست می آید. در نتیجه همه‌گیری ویروس کرونا و بحران اوکراین دو بحران جدی بودند که اقتصاد بیمار مصر را به طوراساسیتحت تأثیر قرار دادند؛ همه‌گیری ویروس کرونا، سبب شد تا درآمد حاصل از گردشگری مصر کاهش بی‌سابقه‌ای پیدا کند. همچنین وقوع جنگ روسیه و اوکراین که حدود ۳۰ درصد از گندم جهان را تأمین می‌کنند مصر را به‌عنوان بزرگ‌ترین واردکننده گندم در شرایط دشواری قرارداده است. بر این اساس به نظر می رسد جذب سرمایه‌های خارجی و گردشگران بیشتر، از جمله راهکارهایی هستند کهمی توانند اقتصاد مصر را از سقوط نجات دهند. بنابراین توسعه روابط با کشورهای حوزه خلیج‌فارس از جمله ایران در دستور کار این کشور قرار گرفته است. **متغیرهای سیاسی- امنیتی:** در طی بیش از چهل سال گذشته، مسائلی همچون قضیه فلسطین و پیمان کمپ دیوید در سطح منطقه ای و همچنین نگاه متفاوت دو کشور به ساختار حاکم بر نظام بین الملل و شرایط آنو نحوه برخورد با قدرت های بزرگ (غربگرایی مصر در برابر غرب ستیزی نسبی ایران) در سطح بین المللی؛ از جمله عواملی بوده اند که سببواگراییبین دو کشور گردیده اند. هر چند در مقطع کنونی نیز بسیاری از این اختلافات پابرجا بوده و حتی به واسطه افزایش تنشها بین ایران و اسرائیل و معلق شدن طولانی مدت برجام، تشدید نیز گردیده اند، اما بهبود روابط عربستان سعودی با ایران، این گزینه را پیش روی مقامات مصرگذاشت که با وجود اختلاف بر سر مسائل منطقه ای و بین المللی، می توان به توسعه و بهبود روابط پرداخت و بر نقاط اشتراکی که برای حل و فصل مسائل منطقه لازم است، تمرکز کرد. ضمن اینکه با وجود ادعاهای تاریخی مصر برای رهبری جهان اسلام، این کشور سالهاست از این آرمان خود فاصله گرفته و به ایفای یک نقش حاشیه ای بسنده کرده است. در طی این سالها، این عربستان سعودی بوده که به عنوان پذیرخوانده کشورهای عربی به ایفای نقش پرداخته و رهبر واقعی جهان عرب بوده است؛ در نتیجهمصر برای حفظ موقعیت و جایگاه نسبی خود در جهان عرب و اسلام، می کوشد از حرکتهای تک رواله و خلاف جهت عربستان پرهیز کند. **متغیرهای ژئوپلیتیکی:** ایران و مصر در دو سوی منطقه خاورمیانه، دو کشور مهم منطقه ای به شمار می روند که ویژگی های متعددی آن دو را به یکدیگر شبیه ساخته است؛ نقش بی بدیل ایران در خلیج فارس، آسیای میانه و قفقاز و نقش بی بدیل مصر در دریای سرخ، مدیترانه وشمال آفریقا. بر این اساس، ایران و مصر با برخورداری از جایگاه ژئوپلیتیک ویژه در منطقه خاورمیانه، نقش مهمی در امنیت این منطقه ایفا می کنند، به طوری که حوزه نفوذ و عمق استراتژیک این دو کشور محدود به مرزهایشان نمی شود. در نتیجه،از زمان جمال عبدالناصر تاکنون، ملاحظات امنیتی مصر اقتضا می‌کرده که این کشور به سوی شرق روی آورد و همواره یکی از مبانی سیاست خارجی مصر تمرکز بر منطقه ای از جهان عرب بوده که از آن با اصطلاح «مشرق عربی» نام برده می‌شود. این منطقه جغرافیایی تمامی کشورهای عراق، سوریه، اردن، لبنان، فلسطین و شش کشور حاشیه خلیج فارس را شامل می شود. دولت مصر به خوبی بر این نکته واقف است که منطقه خلیج فارس، منطقه نفوذ ایران است؛ از این رو این کشور برای حفظ منافع اقتصادی، سیاسی و اشتراکات فرهنگی و مذهبی خود در منطقه خلیج فارس، به دنبال حضور مؤثرتر در این منطقه و ارتباط گیری با همه کشورهای آن می باشد. از سوی دیگر، از آنجا که ایران و مصر در منطقهٔ خاورمیانه بر دو تنگهٔ استراتژیک جهان تسلط دارند، شکاف میان این دو کشور، موجب کاهش اقتدار کارکردی این منطقه ژئوپلتیک خواهد شد؛ از این رو طبیعی است که طرفین به دنبال چارچوبی مشترک برای توسعه روابط دو جانبه باشند. **بازگشت سوریه به آغوش جهان عرب:** هر چند دولت مصر در ابتدای شکل گیری بحران سوریه، از معارضان سوری حمایت می‌کرد و موضعی مخالف جمهوری اسلامی ایران اتخاذ نمود، اما حال با گذشت بیش از ۱۲ سال از این بحران و پابرجا ماندن حکومت اسد در این کشور و بازپذیرش سوریه در اتحادیه عرب، مقامات مصری تصور می کنند آنها نیز باید همچون سایر همتایانش در جهان عرب به اشتباه تحلیلی خود در زمینه آینده سوریه اقرار نموده وراه دوستی با این کشور و همپیمانانش از جمله ایران را در پیش بگیرند. **متغیرهای فرهنگی- تمدنی:** ایران و مصر دو کشور تاریخ ساز و تمدن ساز در منطقه غرب آسیا و شمال آفریقا هستند.بدون تردید این دو کشور از حکومت هخامنشیان در ایران مشهود است. در عصر حاضر نیز هر دو کشور در صدد احیای جایگاه تمدنی- فرهنگی سابق خود هستند و این امر انگیزه ای برای توسعه همکاریها در آنها ایجاد می کند.ضمن اینکه روابط حسنه این دو کشور در جهان اسلام به عنوان دو بازیگر بزرگ و مهم، همواره حائز اهمیت بوده است و از این رو، ارتقای روابط بین دو کشور، منافع گسترده ای برای منطقه، دو ملت، جهان اسلام و حوزه تمدن اسلامیخواهد داشت. بر این اساس به نظر می رسد هر چند سطح اختلافات موجود بین ایران و مصر در مقطع کنونی تفاوت چندانی نکرده، اما تغییر جو دیپلماتیک حاکم بر منطقه پس از بهبود روابط ایران و عربستان و مهیا شدن شرایط برای شکل گیری فضای همکاری و نوعی نظم امنیتی جدید، دولت مصر را ترغیب کرده که از رقبای منطقه ای خود عقب نماند و بکوشد در تحولات منطقه ای جدید، سهمی درخور داشته باشد؛ سهمی که هم یادآور داعیه های این کشور برای ایفای نقش جدی در جهان اسلام باشد و هم بتواند گوشه ای از بحرانهای داخلی این کشور را برطرف کرده و سامان دهد.

Alborz.payam@gmail.com